

Arne Danielsson

Sex vit- och blårutiga dragonfanor från 1620-talet.

Sex dragonfanor inlämnades till Stockholms stora rustkammare den 11 september 1696 Av Arvid Forbus' dotter Sofia Juliana, gift de la Gardie. I samma leverans ingick fyra fanor för kejsar Ferdinand III:s kungliga garde (ST 10:278-282). De senare hade tagits av Arvid Forbus den 15 mars 1638 i förråd i Rheinfelden i samband med att Bernard av Weimar intog staden.

Dragonfanorna har färger efter spetsrutorna i Bajerns vapen. På två av dragonfanorna är stångspetsarna bevarade. Exakt lika spets har livfanan från 1649 för Johan Kasimirs av Polen garde (ST 28:34), som stod under befäl av överste Fromhold Wolf von Lüdinghausen. Till formen är dessa spetsar i Statens trofésamling ensamstående. De överensstämmer så i detalj med varandra, att man kan misstänka, att de är gjorda hos en och samma smed. Vid första tanken förefaller detta osannolikt. Om fångstplatsen är Rheinfelden skulle det röra sig om fanor från så vitt skilda länder som Bajern och Polen.

En närmare undersökning ger emellertid en ledtråd. Dragonfanornas anknytning till Arvid Forbus, Rheinfelden 1638 och Bajern frestar till antagandet, att de tagits av Forbus vid Rheinfelden och tillhört det enda bajerska dragonregemente, som deltog i striderna 1638 vid denna stad, och som egentligen nog stod under befäl av en nära anhörig till ovanstående Fromhold, nämligen översten i bajersk tjänst, Heinrich Wolf von Lüdinghausen, även han liksom Fromhold tillhörande den polska grenen av ätten.

Mot dessa teorier är följande invändningar befogade. Om de sex dragonfanorna hade tagits från Wolfs regemente den 21 februari 1638 vid Rheinfelden, varför ingick de då inte bland de 38 standar och 18 fanor, som Bernhard av Weimar såsom segertecken sände till Ludvig XIII i Paris? Vidare om sex dragonfanor tagits vid Rheinfelden, hur kunde då Rheinhold von Rosen några månader senare i april vid Göppingen från fem kompanier av Wolfs regemente ta ytterligare fyra fanor? Inalles bleve detta 10-11 fanor och lika antal kompanier, vilket är för mycket för detta regemente.

En förklaring härpå ger uppgiften om att vid Rheinfelden några av ryttarna i flykten rev fanorna av stängerna för att rädda dem, andra sänkte standaren i Rhenfloden. Helt i överensstämmelse härmed visar det sig, att fem av ifrågavarande troféer redan vid inlämnandet 1696 saknar fändukar. Endast rester därav återstår i lindningen kring stängerna (ST 14:1 a-e).

De lösrivna dukarna har, då de flyende dragonerna efter Rheinfelden åter samlats i kompanier, apterats på sekundära stänger. Det skulle kunna vara fyra av dessa, som togs vid Göppingen. Dessa troféer bör ha hamnat i Paris. Däremot är det förklarligt om hertig Bernhard av Weimar avstod från att dit sända tomma stänger. Istället har Arvid Forbus tagit hand om dem, samt därutöver även den någorlunda välbevarade dragonfanan (ST 18:16) samt de, som var i förråd i staden.